

1939
1945

**Пам'ятаємо,
Шануємо,
Пишаємося!**

**ОЗОШ
№12**

Короткі відомості про Другу Світову війну

Друга Світова війна — наймасштабніша світова війна в історії людства. Почалася 1 вересня 1939 і тривала 2 194 дні до 2 вересня 1945, коли на борту лінкора «Міссурі» підписано капітуляцію Японії перед союзними державами. Друга світова війна значно вплинула на долю людства. В ній брала участь 61 країна (80 % населення Землі). Воєнні дії відбувалися на території 40 країн. До збройних сил було мобілізовано 110 млн осіб у всьому світі. Загальні людські втрати досягли 50-55 млн осіб, з них загинуло на фронтах 27 млн.

Датою початку війни прийнято вважати 1 вересня 1939 року, коли Німеччина розпочала окупацію Польщі, до якої 17 вересня долучився Радянський Союз. Велика Британія та Франція оголосили війну Німеччині через два дні, що дозволяє вважати початком світової війни саме цю дату. Закінчилася перемогою антигитлерівської коаліцією.

Людмила Михайлівна

Павличенко

Людмила Михайлівна Павличенко (12 липня 1916, Біла Церква — 10 жовтня 1974, Москва) — радянський снайпер під час Другої світової війни, Герой Радянського Союзу. народилася в місті Біла Церква 12 липня 1916. До 14 років навчалася в школі № 3, потім сім'я переїхала в Київ. Після закінчення дев'ятого класу Людмила працювала шліфувальницею на заводі «Арсенал» й одночасно вчилася в десятому класі, здобувши середню освіту. 1937 року вступила на історичний факультет Київського університету. Студенткою займалася планерним і стрілецьким видами спорту. Успішно захистила дисертацію про Богдана Хмельницького. Німецько-радянська війна застала Людмилу в Одесі на дипломній практиці. З перших же днів війни Людмила Павличенко добровольцем йде на фронт.

Лейтенант Павличенко воювала в стрілецькій Чапаєвській дивізії. Брала участь у боях у Молдові, в обороні Одеси та Севастополя. До липня 1942 року на рахунку Л. М. Павличенко було вже 309 німецьких солдатів та офіцерів (у тому числі 36 снайперів супротивника)[2]. Крім того, за період боїв Л. М. змогла навчити велику кількість снайперів.

У червні 1942 року Людмила була поранена. Незабаром її направили з делегацією до Канади та США. Під час поїздки вона була на прийомі у Президента США Франкліна Рузвельта. Американський співак в стилі кантрі Вуді Гатрі написав про неї пісню «Miss Pavlichenko».

Після війни в 1945 році закінчила Київський університет.

Померла 1974 року в Москві від цирозу печінки.

Ніна Андріївна Онілова

Ніна Андріївна Онілова (10 квітня 1921, Новомиколаївка — 8 березня 1942) — Герой Радянського Союзу, в роки радянсько-німецької війни командир кулеметного розрахунку 54-го стрілецького полку 25-ї Чапаєвської стрілецької дивізії Приморської армії Кримського фронту, старший сержант. Народилася 10 квітня 1921 року в селі Новомиколаївці (нині Фрунзівського району Одеської області) в селянській родині. Українка. Рано втративши батьків, виховувалася в одеському дитячому будинку. Закінчила середню школу. Працювала швачкою на Одеській трикотажній фабриці. Одночасно навчалася в аероклубі.

У Червоній Армії з серпня 1941 року. З цього ж часу на фронті. В оборонних боях на підступах до Одеси Ніна Онілова зі своїм розрахунком зідбивала численні атаки, завдаючи великих втрат ворогові. В одному з боїв була важко поранена, але після лікування знову повернулася у свою дивізію. За бої під Одесою була нагороджена орденом Червоного Прапора. У середині жовтня 1941 року у складі 25-ї Чапаєвської дивізії захищала Севастополь. 27 лютого 1942 року з розрахунком при обороні Севастополя в районі хутора Мекензі знищила дві кулеметні точки ворога. 1 березня 1942 року залишившись з розрахунку одна в живих, продовжувала відбивати атаки противника. У бою була важко поранена. Померла в ніч на 8 березня 1942 року.

Звання Героя Радянського Союзу присвоєне посмертно Указом Президії Верховної Ради СРСР від 14 травня 1965 року. Нагороджена орденами Леніна, Червоного Прапора.

Ватутін Мико́ла Фе́дорович

Ватутін Мико́ла Фе́дорович (3 грудня 1901, Чепухино, біля Валуйки, Воронежська губернія — 15 квітня 1944, Київ) — радянський воєначальник, генерал армії, Герой Радянського Союзу посмертно. Один з 4 командувачів фронтами. Член Ревізійної Комісії КП(б) України в 1940 — 1944 р. в селі Чепухино Валуйського повіту, в сім'ї селянина-середняка. З ранніх років він вирізнявся великою жагою знань, наполегливістю, сільську школу закінчив першим учнем. У 1920, у віці дев'ятнадцяти років, М. Ф. Ватутін добровольцем вступив до лав Червоної Армії. Військову службу розпочав рядовим бійцем 3-го запасного стрілецького полку в Харкові, у вересні 1920 року брав участь у знищенні армії Махна в районі Луганська і Старобельська, а через місяць був направлений до Полтавської піхотної школи. З 17 по 28 вересня 1939 року в ході Польського походу — начальник штабу Українського фронту, а в липні 1940 року йому, вже в званні генерал-майора, довіряється пост начальника Оперативного управління — заступника начальника Генерального штабу Червоної Армії. Пізніше він стає першим заступником начальника Генерального штабу Червоної армії. З 30 червня 1941 — начальник штабу Північно-Західного фронту. Брав активну участь в обороні Новгород, очоливши оперативну групу військ, що діяла там. Під його керівництвом здійснювалися контрудари проти німецького корпусу генерала Манштейна, в результаті яких німецькі війська зазнали втрат на підступах до Ленінграду. У травні — липні 1942 року — заступник начальника Генштабу і представник Ставки ВГК на Брянському фронті. З 14 липня по жовтень 1942 року командував Воронежським фронтом, який під його керівництвом успішно оборонявся проти німецьких військ на воронезькому напрямі.

Ватутін Мико́ла Фе́дорович

Під час Сталінградської битви командував Південно-Західним фронтом. Його війська у взаємодії з військами Сталінградського і Донського фронтів оточили 330-тисячне угруповання противника під Сталінградом, а в грудні 1942 року у взаємодії з лівим крилом Воронежського фронту провели Середньодонську операцію, завдали рішучої поразки угрупованню противника на Середньому Дні, остаточно зірвали план противника деблокувати оточені під Сталінградом війська 6-ї німецької армії. 28 лютого 1943 року М. Ф. Ватутіна було нагороджено орденом Суворова I-го ступеня, а разом йому присвоюється звання генерала армії. 22 березня 1943 року Ватутін знову призначений командувачем Воронежського фронту. Влітку 1943 року у період оборонної битви на Курській дузі частини і з'єднання фронту відбили потужні удари противника, в ході контрнаступу успішно вирішили завдання прориву глибоко меленованої оборони Вермахту. Під керівництвом Ватутіна війська Воронежського (з 1 жовтня 1943 року — 1-го Українського) фронту брали участь у битві за Дніпро, звільненні Києва (6 листопада 1943 року), а також у подальших операціях з вигнання німців із Правобережної України. У взаємодії з 2-м Українським фронтом на чолі з лівим військом 1-го Українського фронту в січні — лютому 1944 року в ході Корсунь-Євченківської операції оточили чимале угруповання Вермахту та ліквідували його. 29 лютого 1944 року Ватутін виконував огляд частин фронту, того самого дня відбулась зустріч із командувачем 13 армії генералом М. П. Пуховим та його штабом у м. Рівне. Згідно зі свідченнями генерала Крайнюкова, члена Військової ради фронту, який був із Ватутіним у цю мить, колона у складі чотирьох машин (генерали та ад'ютант Ватутіна сиділи у першій) та десятих осіб охорони виїхала з Рівного ввечір у напрямку Славути, де було розташовано штаб 60-ї армії. Приблизно на півдорозі Ватутін запропонував скоротити відстань, рушивши путівцем замість довгої дороги через Новоград-Волинський. О 18:50 колона потрапила під обстріл засідки українських повстанців біля с. Милятин Острозького району, Рівненської області, де Ватутін зазнав важкого поранення в ліве стегно. 15 квітня Ватутін помер у військовому шпиталі № 3582 (на території школи 138) у м. Києві.

Сушко Лука Григорович

Сушко Лука Григорович - генерал-майор, Герой України. Народився 16 жовтня 1919 в с. Вербки Летичівського району Хмельницької області в бідній селянській родині.

У Червоній Армії з 1939 року. Навчався в піхотному, а потім в танковому військовому училищі.

Учасник Великої Вітчизняної війни з жовтня 1941 року в складі 21-ї танкової дивізії Ленінградського фронту. У січні 1942 року призначений начальником розвідки - заступником начальника штабу з розвідки 104-ї танкової бригади. У 1944 році - начальник штабу 105-го танкового полку, а з січня 1945 року - заступник командира 84-го гвардійського танкового полку 6-ї гвардійської танкової армії. Відзначився в березні-квітні 1945 року при проведенні Віденського-Балатонської наступальної операції, в боях за визволення столиці Австрії - Відня.

Учасник радянсько-японської війни в серпні - вересні 1945 року.

Після війни, в 1945-1949 роках - командир 84-го танкового полку.

З 1949 року за станом здоров'я переведений на нестроеві посади: начальник військово-навчального танкового центру, голова Куйбишевського обкому ДТСААФ, військовий комендант округу Потсдам (Німеччина), старший викладач тактики у ВНЗ Києва.

З 1975 року - у відставці. Після звільнення працював у видавництві «Радянська школа» Державному архіві України.

Помер 11 вересня 2011. Герой України.

Нагороджений орденом Червоного Прапора, двома орденами Вітчизняної війни 1-го ступеня, орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня, двома орденами Червоної Зірки, орденом Богдана Хмельницького 3-го ступеня, орденом «За мужність» 3-го ступеня, більше 30 медалями СРСР, України, громадських організацій, а також іноземними нагородами. Почесний співробітник ГУР МО України. Почесний член Фонду ветеранів військової розвідки.

Шапіро Анатолій Павлович

Шапіро Анатолій Павлович (8 січня 1913, Красноград — 8 жовтня 2005, Нью-Йорк) — Герой України, під час Другої Світової Війни мандир окремого стрілецького батальйону 100-ї стрілецької дивізії, учасник визволення концентраційного табору Аушвіц 27 січня 1945 року. Закінчив середню школу, 1934 року інженерно-педагогічний інститут у Запоріжжі по фаху інженера-технолога. У 1935 році білізований до лав Червоної Армії, після однорічних курсів в учбовому радіобатальйоні Харківського військового округу, отримав звання молодшого лейтенанта; після демобілізації працював за фахом в Запоріжжі і Дніпропетровську.

У жовтні 1941 добровольцем пішов на фронт. Лейтенант Шапіро почав війну в Мінеральних Водах — командиром взводу зв'язку 76-ї стрілецької бригади. Восени 1941 року батальйону доручено вибити німців з «п'ятчка» на іншому березі річки Мостриці, під селищем Мостове.

Забаром Шапіро призначили заступником командира стрілецького батальйону, через місяць — командиром батальйону. Воював на північному Кавказі, брав участь у оборонних боях на Кубані, визволяв міста Туапсе і Ростов-на-Дону, був у боях в районі Таганрога, на річці Міус 1942 року. У липні 1943 воював на Курській дузі, під Прохорівкою був поранений та потрапив до шпиталю.

Шапіро Анатолій Павлович

Після одужання був направлений у 30-ту Іркутську дивізію командиром батальйону, потім у 100-ту стрілецьку дивізію 106-го стрілецького корпусу також комбатом. Брав участь у форсуванні Дніпра, звільненні Польщі, у тому числі Освенціма (Аушвіца) та Чехословаччини.

У найбільший табір фабрики смерті Аушвіц-Біркенау батальйон майора Анатолія Шапіро увірвався 27 січня 1945 року. Тут воїни побачили ціле «місто» сотень довгих бараків і двоповерхових блоків, гори пакунків з волоссям, безліч трупів, живих в'язнів-скелетів, що ледве рухалися, руїни 4 підірваних крематоріїв, газувих камер, гори попелу. У таборах стояв трупний сморід.

Війну майор Анатолій Шапіро закінчив у Празі. До демобілізації виконував обов'язки старшого помічника начальника штабу 65-ї армії; під час війни був поранений і контужений.

Нагороджений 20 орденами і медалями. У 1947 році Шапіро демобілізувався. Працював на підприємствах Запоріжжя, на будівництві Куйбишевської ГЕС, Сибіру і Калінінграді.

У 1992 року переїхав до США, жив в Нью-Йорку. Брав активну участь в роботі ветеранських організацій, зустрічався з молоддю, в'язнями Голокосту, опублікував багато статей та книг.

У травні 2005 року польський уряд нагородив Шапіро високим Орденом Офіцера честі.

У травні 2005 року, до 60-річчя перемоги над нацистською Німеччиною, вийшла остання книжка А. П. Шапіро «Зловісний марафон».

21 червня 2006 Президент України Віктор Ющенко підписав указ про присвоєння Анатолію Шапіро помертвено звання «Герой України» з удостоєнням ордена «Золота Зірка».

Кожедуб Іван Микитович

Іван Микитович Кожедуб (8 червня 1920, Ображіївка, Сумщина — 8 серпня 1991, Москва) — український радянський льотчик німецько-радянської війни, найрезультативніший льотчик-винищувач в авіації союзників за весь час Другої світової війни. Тричі Герой Радянського Союзу (1944, 1945). Маршал авіації (1985). Народився у селянській родині в селі Ображіївка, (зараз Сумська область).

У Червоній Армії з 1940. В 1941 закінчив Чугуївську військову авіаційну школу льотчиків. Служив в ній інструктором.

З початком Німецько-радянської війни разом з авіашколою евакуйований на стан Манкент Південно-Казахстанської області Казахської РСР. Після численних рапор з проханням відправити на фронт його бажання було задоволено.

На фронті з березня 1943, коли у складі дивізії прибув на Воронежський фронт. Учасник Курської битви, битви за Дніпро, Нижньодніпровської, Корсунь-Шевченківської та

Умансько-Ботошанської наступальних операцій, повітряного бою на ближніх підступах до Румунії в травні-червні 1944 року, Білоруської, Прибалтійської, Вісл

Одерської, Східно-Померанської, Берлінської наступальних операцій. Свій перший

бойовий виліт зробив 26 березня, але невдало: його Ла-5 отримав пошкодження в б

а при поверненні ще й був обстріляний радянською зенітною артилерією. З великими

труднощами Кожедуб довів винищувач до аеродрому і зробив посадку. Місяць літав

старих машинах, поки не отримав новий Ла-5. Пізніше воював на Степовому фрон

Бойовий рахунок молодший лейтенант Кожедуб відкрив 6 липня в ході битви на

Курській дузі, збивши бомбардувальник Ju 87.

До кінця війни гвардії майор Кожедуб здійснив 330 бойових вильотів, у 120 повітряних

боях збив 64 літаки противника (сюди не входять 2 американських Р-51, збиті ним

весною 1945 року, які першими напали на нього, напевне прийнявши за гітлерівця).

Свій останній бій, в якому збив 2 FW-190, провів в небі Берліна. За всю війну жодного

разу не був збитий. Його вважають найкращим асом авіації союзників. Помер 8

серпня 1991. Похований в Москві на Новодівочому цвинтарі.

Вороши́лов Кліме́нт Єфре́мович

Вороши́лов Кліме́нт Єфре́мович, також популярно — Клим Ворошилов (нар. 23 січня 1881 — 2 грудня 1969) — радянський (український) військовий та політичний діяч, двічі Герой Радянського Союзу, Герой Соціалістичної Праці, перший Маршал Радянського Союзу. У 1925–1940 роках нарком з військових і морських справ і нарком оборони СРСР. У 1953–1960 роках номінальний глава Радянської держави (Голова Президії Верховної Ради СРСР). Народився Ворошилов. у селищі Верхнє, Бахмутського повіту, Катеринославської губернії (нині входить до складу м. Лисичанськ, Луганська область) у селянській родині. У своїх мемуарах «У підпіллі можна зустріти тільки щурів» П. Григоренко зазначає, що сам Ворошилов говорив про своє українське походження і початкове прізвище «Ворошило». У роки Великої Вітчизняної війни командував військами Північно-Західного напрямку (до 5 вересня 1941), брав участь у проведенні Ленінградської оборонної операції (10 липня - 30 вересня 1941), командував військами Ленінградського фронту (вересень 1941). Останню свою військову роль Ворошилов втратив через поразку на Ленінградському фронті взимку 1941 року.

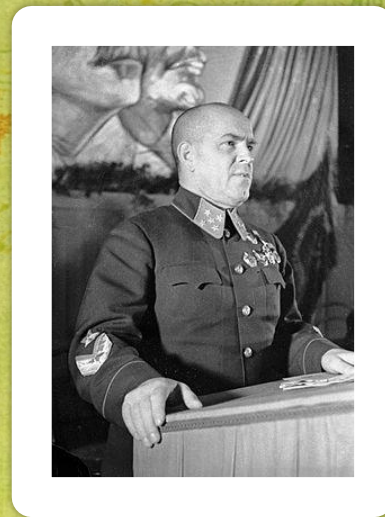
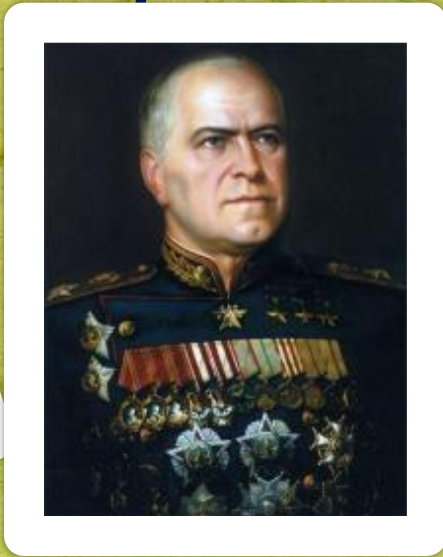
У січні 1943 року Ворошилов координував дії Ленінградського і Волховського фронтів при прориві блокади Ленінграда (операція «Іскра»).

Головнокомандувач партизанським рухом в Україні та Білорусі (вересень 1942 - травень 1943), голова Комісії з питань перемир'я (вересень 1943 - червень 1944). Повернувся до ЦК КПРС за Брежнєва 1966 р. і помер трьома роками пізніше, грудня 1969.

Жуков Георгій Костянтинович

Жуков народився в селі Стрелковка Калузької губернії в родини селянина Костянтина Артемовича Жукова. 7 серпня 1915 Жуков був призваний до армії Російської Імперії, був відібраний в кавалерію. З 1 лютого 1941 року до 29 липня 1941 року Жуков займав пост Начальника Генерального штабу. З 23 червня Жуков — представник Ставки Головного командування на Південно-Західному напрямку. Під його керівництвом були здійснені спроби переходу в рішучий наступ частин РСЧА, що стали лише серіями невдалих контратак, які завершилися поразкою частин РСЧА в прикордонних районах, загибеллю та полоном сотень тисяч радянських солдат, втратою значної частини танків, артилерії та авіації. 29 липня 1941 року після численних прорахунків, поразок, оточень частин РСЧА Жукова було знято з посади Начальника Генерального штабу та призначено на посаду командувача Резервним фронтом. Під його керівництвом Резервний фронт в серпні-вересні 1941 оз 14 вересня до 6 жовтня Жуков командував Ленінградським фронтом і обороною Ленінграда. Радянські війська зупинили наступ німецьких військ, втім не вдалось запобігти оточення міста і блокади Ленінграда, що згодом призвело до численних втрат серед цивільного населення. В жовтні 1941 — січні 1942 років Жуков, під безпосереднім керівництвом Сталіна керував обороною Москви. Ціною великих втрат вдалось зупинити наступ німецьких військ і перейти до контрнаступу. тримав одну з перших перемог РСЧА у війні з Німеччиною.

Жуков Георгій Костянтинович

У 1942 році Георгій Жуков здійснював безпосереднє командування радянськими військами в чотирьох великих фронтових наступальних операціях. 18 січня 1943 року Жукову було присвоєне звання Маршал Радянського Союзу. Протягом 1943 року Жуков координував дії фронтів в операції «Іскра» при прориві блокади Ленінграда. Після прориву блокади Жуков проводить операцію «Полярна Зірка» метою розгрому німецької групи армій «Північ», визволення Ленінградської області та створення передумов для успішного наступу в Прибалтиці. Операція завершилася повним провалом, а війська понесли величезні втрати.

З 17 березня 1943 перебував на белгородському напрямку формування Курської дуги (Воронезький фронт). Під час оборонного і наступального етапів Курської битви координував дії Брянського, Степового і Воронезького фронтів.

Наприкінці серпня-вересні під час Чернігівсько-Полтавської операції Жуков координував дії Воронезького і Степового фронтів з метою переслідування ворога, який відходив до Дніпра. У січні-лютому Жуков координував дії 1-го Українського фронту та 2-го Українського фронту у Корсунь-Шевченківській операції.

У процесі проведення операції генерал Конєв звинуватив Жукова і Ватутіна в бездіяльності щодо оточеного німецького угруповання, яка призводила до його прориву з оточення. У результаті звернення Конєва до Сталіна внутрішній фронт оточення був повністю переданий під командування Конєва. Цей епізод ускладнив відносини Жукова і Конєва.

В березні 1944 після смертельного поранення генерала М. Ф. Ватутіна Жуков очолив 1-й Український фронт, і успішно провів Проскурівсько-Чернівецьку операцію. В ході операції радянські війська визволили значну частину Правобережної України і вийшла до передгір'їв Карпат.

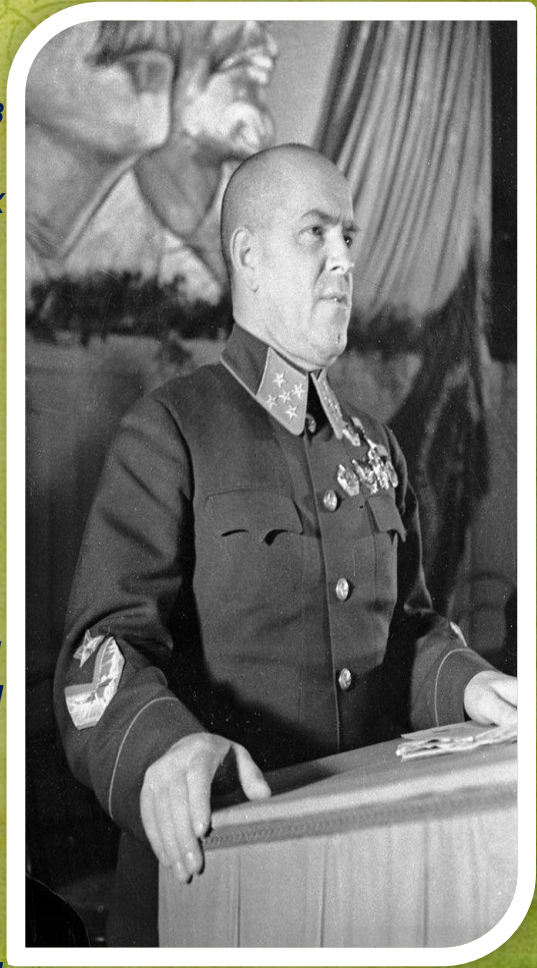

Жуков Георгій Костянтинович

Влітку 1944 року координував дії на Західному напрямку 1-го Білоруського фронту та 2-го Білоруського фронту у операції «Багратіон», також підключався до Львівсько-Сандомірської операції. На заключному етапі війни 1-й Білоруський фронт, під командуванням маршала Жукова, спільно з 1-м Українським під командуванням Івана Конєва провів Вісло-Одерську операцію (12 січня — 3 лютого 1945 року), яка стала однією з найуспішніших військових операцій Червоної армії у Другій світовій війні. В результаті Вісло-Одерської операції радянські війська визволили Варшаву (17 січня 1945), розгромили німецьку групу армій «А». Незважаючи на те, що фронт Жукова перейшов у наступ на два дні пізніше сусіднього 1-го Українського, темпи наступу 1-го Білоруського фронту настільки перевищили темпи наступу сусідніх двох фронтів, що це призвело до відкриття флангів на 100–150 км з півночі і з півдня від передових частин фронту і збільшення довжини фронту. 10 лютого — 4 квітня 1945 року війська 1-го Білоруського фронту брали участь у Східно-Померанській операції. 8 травня 1945 року в 22:43 (9 травня 0:43 за московським часом) у Карлсхорсті (Берлін) маршал Жуков прийняв від німецького генерал-фельдмаршала Вільгельма Кейтеля капітуляцію військ нацистської Німеччини. Популярність Жукова не могла не хвилювати і Хрущова. У 1957 року Жуков був виведений зі складу ЦК КПРС і відправлений на пенсію. У своїх мемуарах Хрущов наполягав, що Жуков готував військовий переворот.

Після зміщення Хрущова в 1964 році Жукова було реабілітовано, втім реальної влади він не отримав. У 1968 році разом з іншими найвидатнішими полководцями СРСР отримав Почесну зброю із золотим зображенням Державного герба СРСР — нагороду за значний особистий внесок у розбудову збройних сил СРСР, впроваджену з нагоди їх 50-ї річниці. Натомість, почалось закріплення культу особи Жукова, який тільки посилляється після смерті маршала в 1974 році

Малиновський Родіон Якович

Малиновський Родіон Якович (11 (23) листопада 1898, Одеса, Російська імперія — 31 березня 1967, Москва, РРФСР, СРСР) — український радянський полководець Другої світової війни, державний діяч. Міністр оборони СРСР (1957–1967), маршал Радянського Союзу (1944), двічі Герой Радянського Союзу, Народний герой Югославії, кавалер ордена «Перемога». Народився 11 листопада 1898 року в Одесі. Українець.

У березні 1941 отримав призначення в Одеський військовий округ — командиром 48-го стрілецького корпусу, який оборонявся по берегу ріки Прут на західному кордоні країни. Штаб цього об'єднання розміщувався в молдавському місті Бельці.

У перші тижні війни, частини корпусу виявилися в оточенні. Генерал-майор Малиновський зумів вирватися з пастки. Частини корпусу стали з боєм відходити на схід. У серпні 1941 він призначається командувачем 6-ою армією, після загибелі в ході боїв під Уманню її командарма генерала І. Н. Музиченка, а в грудні 1941 — командувачем Південним фронтом. Під його керівництвом війська Південного фронту спільно з Південно-Західним фронтом, наступаючи в районі сіл Барвінкове і Лозова, відкинули німецькі війська на глибину до 100 км, захопили на правому березі Сіверського Дінця плацдарм. Проте, пізніше довелося відступити, оскільки німці в результаті перегрупування створили значну перевагу в силах й відбили наступ радянських військ. В результаті важких оборонних боїв і відступів Малиновського звинуватили за невдачі цього періоду й він був понижений в посаді та призначений командувачем 66-ї армією.

Малиновський Родіон Якович

З 28 липня по жовтень 1942 командував цією армією, що билася на півночі від Сталінграду. Після розформування Південного фронту (його армії передавалися Північно-Кавказькому фронту) Малиновський деякий час командував на ставропольському напрямку Донською оперативною групою військ. Під час наступу німецької армії Гота відійшов до міста Ставрополя. У жовтні-листопаді 1942 заступник командувача Воронежським фронтом. У цей період Малиновський встановив близькі стосунки з М. С. Хрущовим, який був членом Військової ради цього фронту. У лютому 1943 року генерала Малиновського призначили командуючим Південним, а з березня того ж року — Південно-Західним (перейменованим в жовтні 1943 року в 3-й Український) фронтами, війська яких провели Ростовську наступальну операцію.

Військами Південно-Західного фронту під командуванням Малиновського також була проведена Запорізька операція 10-14 жовтня 1943 року. Співвідношення сил на початок цієї операції було на користь радянських військ. Це дозволило за чотири дні прорвати добре укріплені рубежі німців і вийти на ближні підступи до Запоріжжя. Командувач фронтом вирішив нічним штурмом за участю 200 танків і самохідних артилерійських установок опанувати місто. Цей задум Р. Я. Малиновського був успішно реалізований. Рано вранці радянські війська увірвалися в місто. В ознаменування перемоги 31 з'єднання і частини стали іменуватися «Запорізькими». Ця перемога багато в чому вирішила долю мелітопольського угруповання німецьких військ і сприяла ізоляції її частин на Кримському півострові, які були відрізані від своїх головних сил.

При узятті Запоріжжя Малиновський проводить нічний штурм. У ньому одночасно беруть участь три армії і два корпуси. В результаті операції обстановка на південному крилі радянсько-німецького фронту змінилася на користь радянських військ. А війська Південно-Західного фронту, розширивши захоплені плацдарми на Дніпрі, продовжували наступ на криворізькому напрямку.

3-й Український фронт, спільно з сусіднім 2-м Українським фронтом розширили плацдарм в районі дніпровського закруту і у взаємодії з військами 4-го Українського фронту успішно завершили Нікопольсько-Криворізьку операцію. Потім провели Березнегувато-Снігурівську і Одеську операції, форсували Південний Буг, зайняли Миколаїв і Одесу.

Малиновський Родіон Якович

У травні 1944 року генерал армії Р. Я. Малиновський прийняв від Маршала Радянського Союзу І. С. Конєва 2-й Український фронт.

На південному фланзі радянсько-німецького фронту планувалася Яссько-Кишинівська стратегічна наступальна операція військ 2-го й 3-го Українських (командувач — генерал армії Ф. І. Толбухін) фронтів. Цим фронтам у взаємодії із Чорноморським флотом і Дунайською військовою флотилією ставилося завдання розгромити ясько-кишинівське угруповання німецько-румунських військ, зайняти Молдавської РСР, вивести Румунію з війни на сторону Німеччини.

20 серпня 1944 після потужної артилерійської підготовки війська 2-го Українського фронту перший же день наступу прорвали оборону німців на всю глибину, просунулися вперед на 16 км. Малиновський наказав у середині цього ж дня ввести в прорив 6-ю танкову армію. Це рішення командуючого фронтом дозволило забезпечити високий темп наступу, а в решті-решт й оточення основного угруповання німецьких військ. За короткий термін група армій «Південна Україна» була розгромлена. Катастрофа оборони німців на південному крилі радянсько-німецького фронту змінило всю військово-політичну обстановку на Балканах. Мета операції була досягнута — Румунія вийшла із союзу з Німеччиною та оголосила їй війну.

У вересні 1944 року Р. Я. Малиновському було присвоєне звання Маршала Радянського Союзу. Маршальська Зірка була вручена йому 13 вересня 1944 року в Москві.

У жовтні 1944 — лютому 1945 років війська 2-го та 3-го Українських фронтів успішно провели Будапештську операцію. Війська 2-го Українського фронту вели бої на підступах до Будапешта, а війська Малиновського безпосередньо за саме місто.

17 січня радянські війська розчленували 100-тисячну оборону Пешту на три частини та знищили її.

На завершальному етапі Німецько-радянської війни фронт маршала Малиновського остаточно розгромив сили німців в Угорщині та у східній частині Австрії.

Успішно проведена Віденська операція прискорила капітуляцію німецьких військ в Північній Італії. За повний успіх в цій операції Малиновський був удостоєний вищого радянського полководницького ордена «Перемога».

Жекова Елена

Кинорежиссер –
документаліст

n sku.od.

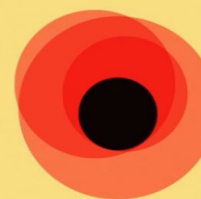
Олена Жекова мешкає в Одесі на вулиці Добровольського, 99 . У неповних сімнадцять років добровільно пішла на фронт. Спочатку на 3-му Українському, потім на 1-му Білоруському фронтах в діючій армії. З травня 1944 по квітень 1945 в 15-му окремому батальйоні зв'язку була зв'язківцем. Як і всі фронтовики віддавала 100 гр. хліба від свого військового пайка в тил дітям. Тоді думали про майбутнє країни.

учілили тільки **3%** від загальної кількості

claro©

1939
1945
**НІКОЛИ
ЗНОВУ**

claro©

ЗРУЙНОВАНО

5600 мостів

33 000 шкіл

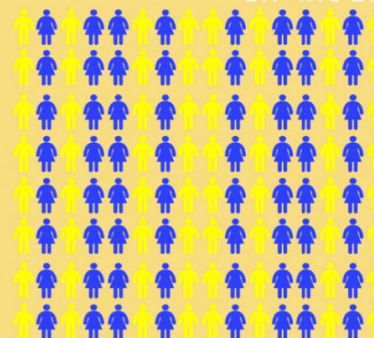
18 000 медичних установ

claro©

КІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ:

1945

ЗА ЧАС ВІЙНИ ЗАГИНУЛО 8,000000
31,310699

КОЖЕН **5-ий** ЖИТЕЛЬ
УКРАЇНИ

claro©

ЗА ЧАС ВІЙНИ БУЛО ЗРУЙНОВАНО:

700 міст

28000 сіл

claro©

ГРОШОВІ ВТРАТИ УКРАЇНИ

285 МЛРД. РУБЛІВ

14962,5 МЛРД. ГРН.
БЮДЖЕТ УКРАЇНИ 2013 Р.
266,5 МЛРД. ГРН.

=
50

БЮДЖЕТІВ 2013 Р

claro©